

Tamsalu Gümnaasiumi õpilased Vabamu muuseumis

Esmaspäeval 13.11.2023, kella kümne paiku hommikul, pidas endine Eesti Kaitseväge juhataja ja praegune Europarlamendi saadik, kindral Riho Terras, Tamsalu Gümnaasiumi suures saalis õpilastele õpetliku loengu rahvusvahelisest olukorrast maailmas.

*Europarlamenti saadik **Riho Terras** Tamsalu Gümnaasiumi õpilastele loengut pidamas*

Ta rõhutas, et rahvusvaheline olukord on pingeline ja arengud ettearvamatud. Peame olema valmis oma kodu ja kodumaa kaitseks võimalikele vallutajale vastu hakkama. Meil peab olema kindel soov, tahe ja vaimne valmisolek kaitsta relvaga oma kodumaad. Sel teemal pidas Riho Terras Tamsalu Gümnaasiumi õpilastele väga õpetliku ja sütitava loengu.

Ta nimetas, et Ukrainat peab igal juhul toetama, sest kui Ukraina langeb on järgmisena tules Baltikum. Aga Ukraina toetamine on olnud, eriti viimasel ajal, pisut puudulik.

Eesti kaitseminister Hanno Pevkur, külaskäigul Saksamaale ja usutluses väljaande Merkur, hoiatas: „Kui Balti riigid kukuvad, on järgmine Berliin“

Pärast loengut kogunes grupp õpilasi koos ajalooõpetajaga tänaval ootavasse autobussi ja algas sõit Tallinna poole, et jõuda Vabamu muuseumisse. Seal toimus arutelu noortega inimsusevastastest kuritegudest, koostöös MRÜ liikmetega, nime all „*Murtud rukkililled Siberi taigas*“

Tamsalu gümnaasiumi õpilased kuulavad hoolega Europarlamenti saadiku Riho Terrase ettekannet

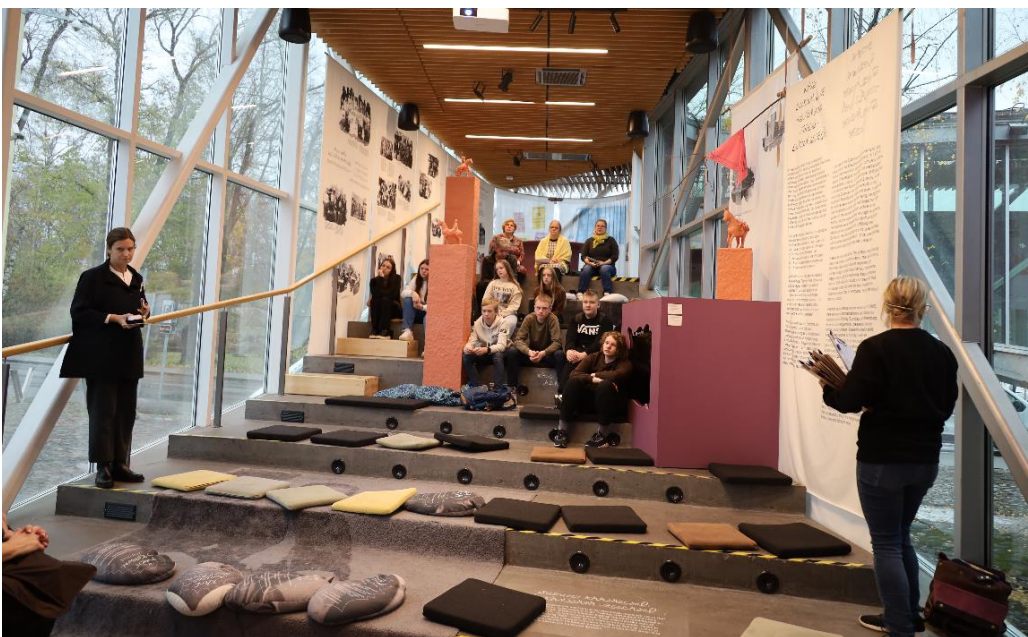

Vabamu on okupatsioonide ja vabaduse muuseum Tallinnas. Saabudes muuseumi kostitati meid kohe päris suure kohvitassi ja saiakestega. Seejärel kuulasime Vabamu töötajate muuseumitööd tutvustavat loengut.

Vabamu külastuse eesmärk oli tutvustada õpilastele Siberisse küüditatud MRÜ liikmete mälestusi. Selleks moodustati kuus eraldi laudkonda, kus igas lauas oli paar küüditamise üle elanud inimest ja õpilastest moodustati ka kuus gruppi, kes siis järgemööda liikusid lauast lauda, kuulasid mälestusi ja panid neile olulisema info kirja oma töölehtedele.

Siberi-aastad üleelanute isiklikud lood puudutasid järgmisi teemasid:

1. Miks, kuidas ja kuhu teie pere Siberis sattus?
2. Kirjeldage oma elu lapsena Siberis - mis oli kõige raskem, mis rõõmu tegi?
3. Kuidas õnnestus rasketes oludes säilitada elulootust, optimistlikku meelt?
4. Kirjeldage Eestisse tagasitulekut - mis oli saanud vanast kodust ja kuhu pidite elama asuma?
5. Kuidas suhtuti tollases nõukogude ühiskonnas küüditatutesse?
6. Kuidas Eesti riik praegu toetab endisi küüditatuid?

*Tamsalu
koolilapsed
Vabamus*

*MRÜ liikmed
kuulavad
Vabamus meie
grupi kuraatori
Ede Schank
Tamkivi
ettekannet*

Enno Uibo ütles: „Rukkilill on eestlaste rahvuslill, leivavilja lustiline kaaslane. Seda teame Anton Hansen Tammsaare jutukesest „Poiss ja liblik“. Poiss jooksis liblikat taga ajades üle kogu lillepõllu. Ehmudes ei osanud ta midagi ette võtta murtud lilledega. Mis oli mõttes nendel okupantidel, kes rullisid üle Eestimaa põldude, jättes järele murtud rukkilillede väljad?“

Rulliti üle ka Eestimaa kodudest. Kodudest viidi vägivaldselt ära terved perekonnad, isegi väikesed lapsed ja raugad. Selline oli nõukogulaste suhtumine Eestimaa elanikesse – äärmiselt vägivaldne ja jõhker. See ei tohi enam iialgi korduda.

*Esineb MRÜ juhatuse esimees **Enno Uibo**, kuulavad MRÜ Tartu piirkonna juht **Raimo Ladva**, **Helgi Tikerperi**, ja MRÜ Tamsalu piirkonna juht **Malle Annus***

*MRÜ liige Tamsalust **Anne-Elss Hiip** jutustab õpilastele lugusid Siberipäevilt*

*MRÜ Tartu piirkonna juht **Raimo Ladva** MRÜ koduaken Vabamus Foto: Mare Tammerand*

Raimo Ladva kunagisest saja-aastase esivanemate kodutalu säilinud aknast tehtud MRÜ kodualtar Vabamus, meenutamas Siberis oldud aega. Tema ema valmistatud aknakardinad tegid kaasa kogu Siberireisi ja jõudsid tagasi kodumaale, nüüd on nad siin.

Raimo Ladva: Kui inimeselt on ära võetud tema kodu, vabadus ja ta on pandud olukorda, kus ei kehti reeglid ega seadused. Kust leiab ta kaitset, kui seda ei ole võimalik saada kohtult, usaldada ei ole võimalik kedagi peale iseenda. Ta leiab endas jõu, et eluga edasi minna, kasvõi päeva kaupa.

Selle jõu leiab ta palves, olenemata, kas ta on usklik või mitte, inimesed leidsid oma raskes ajas hetke, et aknast välja vaadata. Sellest paistis küll kõle ja külm Siberi avarus, kuid leegitsev taevas ja võbisev küünlaleek kutsusid pühendumale, et saata see taevasse, kõrgele ja kaugele, maha jäänud kodu poole. Tema altariks on aken ja palve annab lootuse ning jõu vastu pidada.

***Raimo Ladva ja Enno Uiho Vabamus, MRÜ koduakna ees** Foto: Mare Tammerand*

Kohtumist kureeris muuseumi poolt antropoloog Ede Schank Tamkivi. Enno Uibo tänas Ede Schank Tamkivi murtud lillekeste kokkusidumise ja noortele südameisse istutamise eest. Nii elavad „Murtud Rukkililled Siberi taigas” edasi. Enno Uibo autasustas Edet MRÜ tänumedaliga.

Pärast gümnaasistide õppetöö lõppu liikusime Vabamu keldrikorrusele, kus tutvusime väljapandud eksponaatidega, kaasaarvatud raudteel veetava loomavaguni täiemõõtmelise imitatsiooniga.

Raudteevagunis selgitas giid toimunud ränka inimõiguste rikkumist, küüditamise asjaolusid, iseloomu ja küüditatute elulugusid Siberis.

Tamsalu kooli õpilastega oli kaasas ajalooõpetaja Alari Maimre.

MRÜ juht Enno Uibo hindas väga kõrgelt õpilaste huvi teema vastu ja küsimuste sisukust. Poisid olid eriti asjalikud. Kahjuks ei jõudnud kohale kõik eelnevalt registreerunud Tallinna koolide õpilased.

Giid jagab õpilastele raudteevagunis selgitusi küüditamise teemal

Küüditatutele anti paar tundi aega enne ärasõitu kodust asju ja toidumoonu kokku panna, mida Siberi teele lubati kaasa võtta. Paljudel päästsid kodust kaasavõetud asjad elu Siberi vangilaagrites ja asumisel. Oli levinud ütlus – kel oli Siberis õmblusmasin kaasas, see hätta ei jäänud.

Vabamu eksponaat – Singeri õmblusmasin – üks paremaid tolleaegseid õmblusmasinaid

Lõpetuseks tuleb nentida, et muuseumipäev läks igati korda, isegi bussisõit läbi varesekarva, vihmase ja lumelõrtsise sügisese Eestimaa hea autobussiga tundus nauditav.

Aitäh MRÜ juhatuse esimehele Enno Uibole ja Vabamu töötajatele hästi korraldatud ürituse kordamineku eest.

Koostas ja fotod: Tiit Uus